

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Jan. 1878, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående ändring i 1 § 10 mom. och 4 § 4 mom. af Tryckfrihetsförordningen; Gifven Stockholms Slott den 21 December 1877.

I 1 § 10 mom. af Tryckfrihetsförordningen finnes stadgadt, att om boktryckare uraktlåter att å skrift utsätta sitt namn, tryckningsorten och årtalet, skall han plikta första gången trehundra riksdaler och andra gången sexhundra riksdaler. Sker det tredje gången varder han sitt boktryckeri förlustig.

Mot dessa stadganden har med skäl blifvit anmärkt, såväl att de äro strängare än nödvändigheten fordrar, som äfven att de, i saknad af strafflatitud, belägga med enahanda ansvar den underlåtenhet, som varit afsigtlig, och den, som blott till följd af en ofrivillig försummelse tillkommit. Med anledning häraf och då, med införande af latitudsbestämmelser, frågan om boktryckarens ansvar icke vidare bör såsom ordningsmål behandlas, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att antaga följande förändrade lydelse af Tryckfrihetsförordningens 1 § 10 mom. och 4 § 4 mom.

§ 1.

10:o. Å hvarje skrift varde boktryckarens namn, tryckningsorten och årtalet utsatta. Uraktlåter boktryckare sådant, plikte han från och med femtio till och med femhundra riksdaler. Utsätter någon å tryckt skrift falskt boktryckarenamn eller orätt tryckningsort, skall han derutöfver dömas till straffarbete från och med två månader till och med ett år. Hvad här om namns och Orts utsättande förordnas, gälle dock ej för notifikationer och sorgbref, formulärer, betingningssedlar med mera af dylik beskaffenhet.

§ 4.

4:o. Till ordningsmål räknas, om, vid tryckeris anläggande, uraktlåtes hvad 1 § 5 mom. derom stadgar, eller om boktryckare eu hos honom tryckt skrift till chefen för Justitiedepartementet eller hans ombud inom utsatt tid icke aflemnar eller om, emot 1 § 12 mom., tryckta skrifter, hvarå boktryckarenamn, tryckningsort eller årtal ej äro utsatta, föryttras. I dessa fall äge chefen för Justitie-departementet att, i öfverensstämmelse med hvad denna lag stadgar, den brottslige genast pliktfulla; denne likväl obetaget, att, der han sig så befogad finner, hos Konungen, i Dess Justitie-revisionsexpedition, underdåniga besvär anföra, i Stockholm inom femtonde dagen och i landsorterna inom en månad, sedan han af chefens för Justitie-departementet utslag bevisligen del undfått. För öfrigt äro ordningsmål ej andra, än sådana ekonomiska, som, enligt något framdeles tillgörande boktryckeri- och bokhandelsreglemente, till chefens för Justitie-departementet pröfning kunna höra och till rubbning af något stadgande i denna lag icke leda.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.*Louis De Geer.*

Utdrag af protokollet öfver Justitiedepartementets-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott Fredagen den 21 December 1877

I närvaro af:

Hans Excellens, Herr Statsministern Friherre DE GEER:
 Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA;
 Statsråden: Herr LAGERSTRÅLE:

THYSELIUS,
 CARLSON,
 Friherre ALSTRÖMER,
 LOVÉN,
 Friherre VON OTTER,
 FORSELL,
 ROSENSVÄRD.

Herr Statsministern och Chefen för Justitie-departementet anmälde i underdånighet:

en af boktryckarne Gust. Leon. Laurin, Albert Bonnier och Isaac Marcus, å boktryckeri-societetens vägnar, samt litteratörerna A. Hedin, Carl E. Ekgren och Harald Wieselgren, å publicist-klubbens vägnar, den 26 sistlidne oktober ingifven ansökning, att Kongl. Maj:t täcktes för näst sammanträdande Riksdag framlägga förslag om ändring i angifven riktning, af Tryckfrihetsförordningens 1 § 10 mom.

Efter att hafva redogjort för ansökningens innehåll, yttrade Herr Statsministern:

“Det lider icke tvifvel, att de i Tryckfrihetsförordningen stadgade ansvarspåföljder för boktryckares underlåtenhet att å skrift utsätta sitt namn, tryckningsorten och årtalet äro olämpliga. De belägga med enahanda ansvar den underlåtenhet, som varit afsigtlig och den som ofrivilligt tillkommit; och äfven för den minsta förseelse af sistnämnda art, begången under sådana omständigheter, att den knappt kan läggas boktryckaren till last, är fastställt ett bötesbelopp, som för första gången

närmar sig det högsta, som i allmänhet efter vår strafflag får ådömas, och för andra gången uppgår ända till 900 kronor; under det att för tredje gången stadgas förlust af boktryckeriet, en påföljd, som, så framt dermed skall förstås, att tryckeriet förverkas till kronan, kan hårdt drabba alldeles oskyldige delegare. En mildare straffbestämmelse har ock af Riksdagens Konstitutions-Utskott upprepade gånger blifvit föreslagen och af båda Kamrarne godkänd, och anledningen hvarföre ett härom vid senaste riksdag ånyo väckt förslag icke vann framgång, var icke att söka i någon förändrad åsigt angående straffbestämmelsen, utan deruti, att de stadganden, som till ändring föreslagits, ansågos stå i sådant nära sammanhang med det sätt, på hvilket ansvarigheten för tryckt skrifts innehåll för närvarande är ordnad, att en förändring i dem icke vore lämplig utan i sammanhang med ändring uti andra delar af Tryckfrihetsförordningen. Syftmålet kan likväl vinnas utan någon förändring i den boktryckaren nu åliggande ansvarighet för brottslig skrifts innehåll, och svårigheten att upptäcka en boktryckare, som uraktlåtit att utsätta sitt namn, lärer väl icke blifva mindre därför, att straffet för uraktlåtenheten är strängare. Kan boktryckaren icke framställa författaren, så löper han alltid äfventyret att stanna i ansvar för skriftens innehåll; kan han det åter, så har han intet intresse att dölja sig såsom boktryckare. Men hvad som i alla fall erfordras, är ett tillräckligt straffhot dels för att tillhålla boktryckaren att med all omsorg förekomma, att icke skrifter utgifvas från hans tryckeri utan att vara försedda med namn och årtal och dels för att afhålla honom från att i författarens intresse dölja denne genom att dölja boktryckeriet. Detta synes mig lämpligen kunna ske genom bestämmandet af böter, som till beloppet kunna lämpas efter förseelsens beskaffenhet att vara uppsåtlig eller uppsåtlig, eller att eljest vara mer eller mindre ursäktlig och ofta upprepad. Om maximum af böter bestämnes till 500 Riksdaler, som motsvara 750 kronor, så torde med fog icke kunna anmärkas, att denna förseelse icke kan i hvarje fall med tillräckligen strängt straff beläggas.

Men af en sådan ändring bör jemväl följa, att fråga om boktryckares ansvar för nämnda underlåtenhet icke vidare kommer att såsom ordningsmål behandlas, enär den större eller mindre graden af brottslighet måste utrönas genom en undersökning, som lämpligen endast kan ske inför en domstol.

Då en ändring af gällande straffbestämmelser i nu antydda riktning icke ur någon synpunkt synes mig böra möta hinder, och då det praktiska behovet deraf, som jag för egen del måste vitsorda på grund af vunnen erfarenhet om den på Chefeu för Justitie-departementet ankommande tillämpning af ifrågavarande lagrum, nu jemväl blifvit starkt

framhållet af den korporation, som frågan närmast rörer, vågar jag inför Eders Kongl. Maj:t framlägga ett förslag i sådan syftning. Detta förslag afser likväl endast ändring af Tryckfrihetsförordningens bestämmelser angående uraktlåtenhet att å skrift utsätta boktryckares namn, tryckningsorten och årtalet. Straffet blefve derigenom på samma gång nedsatt för den i samma moment jemväl omhandlade förbrytelsen att å tryckt skrift utsätta falskt boktryckarenamn eller orätt tryckningsort, enär därför är stadgadt enahanda ansvar som för uraktlåtenheten och *derutöfver* straffarbete från och med två månader till och med ett år. Att äfven nedsätta sistnämnda straffbestämmelse, på sätt sökandena afsett, förefaller mig mindre nödvändigt och skulle måhända ej väl stå tillsammans med bibehållande af det nu stadgade straffet för utsättandet af orätt författare- eller utgifvarenamn.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t må täckas föreslå Riksdagen att antaga följande förändrade lydelse af Tryckfrihetsförordningens 1 § 10 mom. och 4 § 4 mom.

§ 1.

10:o. Å hvarje skrift varde boktryckarens namn, tryckningsorten och årtalet utsatta. Uraktlåter boktryckare sådant, plikte han *från och med femtio till och med femhundra riksdaler*. Utsätter någon å tryckt skrift falskt boktryckarenamn eller orätt tryckningsort, skall han *derutöfver* dömas till straffarbete från och med två månader till och med ett år. Hvad här om namns och orts utsättande förordnas, gälle dock ej för notifikationer och sorgbref, formulärer, betingningssedlar med mera af dylik beskaffenhet.

§ 4.

4:o. Till ordningsmål räknas, om, vid tryckeris anläggande, uraktlåtes hvad 1 § 5 mom. derom stadgar, eller om boktryckare en hos honom tryckt skrift till chefen för Justitie-departementet eller hans ombud inom utsatt tid icke aflemnar eller om, emot 1 § 12 mom., tryckta skrifter, hvarå boktryckarenamn, tryckningsort eller årtal ej äro utsatta, för yttras. I dessa fall äge chefen för Justitie-departementet att, i öfverensstämmelse med hvad denna lag stadgar, den brottslige genast pliktfälla; denne likväl obetaget, att, der han sig så befogad finner, hos Konungen, i Dess Justitierevisions-expedition, underdåniga besvär anföra, i Stockholm

inom femtonde dagen och i landsorterna inom en månad, sedan han af chefens för Justitie-departementet utslag bevisligen del undfått. För öfrigt äro ordningsmål ej andra, än sådana ekonomiska, som, enligt något framdeles tillhörande boktryckeri- och bokhandels-reglemente, till chefens för Justitie-departementet pröfning kunna höra och till rubbning af något stadgande i denna lag icke leda.“

Hvad Herr Statsministern sålunda hemställt och deruti Statsrådets öfrige ledamöter instämde täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder gilla; och skulle proposition i ämnet, sådan den finnes detta protokoll bilagd, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo
Th. Wilh. Malm.